Europski parlament
2019-2024

Odbor za ribarstvo

2022/0195(COD)

26.5.2023

MIŠLJENJE

Odbora za ribarstvo

upućeno Odboru za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane

o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o obnovi prirode
(COM(2022)0304 – C9-0208/2022 – 2022/0195(COD))

Izvjestiteljica za mišljenje: Caroline Roose

(*) Pridruženi odbor – članak 57. Poslovnika

PA_Legam

KRATKO OBRAZLOŽENJE

Međuvladina platforma o bioraznolikosti i uslugama ekosustava (IPBES) 2019. je oglasila globalnu uzbunu: „Priroda u svijetu nazaduje po dosad nezabilježenim stopama u ljudskoj povijesti, a brzina izumiranja vrsta sve je veća, što ima ozbiljne posljedice za ljude diljem svijeta[1].” Međutim, u izvješću je navedeno i da nije prekasno za djelovanje, pod uvjetom da djelujemo brzo kako bismo očuvali i obnovili prirodu.

U izvješću Europske agencije za okoliš iz 2019. naslovljenom „Morske poruke II.”[2] istaknuta je hitna potreba za poduzimanjem mjera za obnovu morskih ekosustava, posebno kako bi se povećala otpornost na klimatske promjene i zaustavio kolaps bioraznolikosti. U tematskom izvješću Europskog revizorskog suda iz 2020. naslovljenom „Morski okoliš: zaštita koju pruža EU seže daleko, ali ne ulazi u dubinu”[3] razmatrano je postojeće zakonodavstvo i pokazano da „pravila EU-a o zaštiti nisu dovela do oporavka bitnih ekosustava i staništa”.

U evaluaciji Strategije EU-a za bioraznolikost do 2020. zaključeno je da EU nije ostvario cilj obnove najmanje 15 % narušenih ekosustava do 2020. Stoga je logično da obnova ekosustava bude jedan od prioriteta Strategije EU-a za bioraznolikost do 2030.

Predloženom uredbom omogućuje se promjena pristupa. Kao što je Parlament tražio, njome se utvrđuje nekoliko obvezujućih ciljeva za obnovu ekosustava. Države članice morat će ostvariti te ciljeve uspostavom nacionalnih planova za obnovu prirode, što bi trebalo značiti da provedba može biti što bliža predmetnim područjima.

Članak 5. prijedloga izravno se odnosi na morske ekosustave te stoga uključuje sektor ribarstva. Izvjestiteljica je odlučila da se u ovom nacrtu mišljenja neće razmatrati članak 4. i članci od 6. do 10., koji se odnose na druge ekosustave. No treba napomenuti da će obnova tih ekosustava (obalni ekosustavi, vodeni tokovi) vjerojatno imati pozitivan učinak na morsko ribarstvo, primjerice okončanjem onečišćenja koje utječe na morske ekosustave ili obnovom mrijestilišta i rastilišta u kojima se određene morske vrste razmnožavaju.

Obnova morskih ekosustava usko je povezana s ciljevima zajedničke ribarstvene politike (ZRP). Bez zdravih ekosustava ne može biti zdravih ribljih populacija pa stoga ni ribolova. Obnova narušenih morskih ekosustava ima ključnu ulogu u osiguravanju dugoročne održivosti ribolovnih aktivnosti. U potpunosti je u skladu s konceptom upravljanja ribarstvom koje se temelji na ekosustavu u okviru ZRP-a.

Obnova ekosustava zahtijevat će mjere prostorne zaštite. Nedavna studija Resornog odjela Europskog parlamenta za strukturnu i kohezijsku politiku o troškovima i koristima mjera prostorne zaštite kao alata za upravljanje ribarstvom[4] pokazala je da je uvođenje takvih mjera

[1] IPBES (2019.): Global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (Izvješće o globalnoj procjeni bioraznolikosti i usluga ekosustava Međuvladine znanstveno-političke platforme o bioraznolikosti i uslugama ekosustava).
[2] Izvješće Europske agencije za okoliš br. 17/2019 Marine messages II: Navigating the course towards clean, healthy and productive seas through implementation of an ecosystem-based approach („Morske poruke II.: prema čistim, zdravim i produktivnim morima provedbom pristupa temeljenog na ekosustavu”).
[3] Tematsko izvješće Europskog revizorskog suda br. 26/2020: Morski okoliš: zaštita koju pruža EU seže daleko, ali ne ulazi u dubinu.
[4] Troškovi i koristi mjera prostorne zaštite kao alata za upravljanje ribarstvom, PE 733.087 – srpanj 2022.

gospodarski korisno za sektore ribarstva i akvakulture, omogućuje stabilizaciju ulova ondje gdje je u padu te je popraćeno otvaranjem radnih mjesta i povećanjem prihoda za male ribare.

Izvjestiteljica stoga podržava opći pristup Prijedloga uredbe i posebno želi skrenuti pozornost na četiri točke.

Ciljevi obnove

Prijedlogom uredbe predviđaju se ciljevi za površinu na kojoj bi trebalo uvesti mjere obnove. Iako je prednost tih ciljeva koji se temelje na sredstvima to što su lako mjerljivi, potrebno ih je popratiti ciljevima koji se temelje na rezultatima. Na temelju rezolucija Parlamenta, preporuka Međunarodnog saveza za očuvanje prirode (IUCN) i Strategije EU-a za bioraznolikost izvjestiteljica predlaže ciljeve obnove najmanje 30 % narušenih morskih ekosustava do 2030., 60 % do 2040. i 90 % do 2050. Kako bi se postigli ti ciljevi koji se temelje na rezultatima, izvjestiteljica također predlaže povećanje ciljeva koji se temelje na sredstvima.

Provedba mjera za obnovu morskih ekosustava

Obnova morskih ekosustava razlikuje se od obnove drugih vrsta ekosustava zbog transnacionalne prirode morskih ekosustava. Ugovorom o funkcioniranju Europske unije predviđeno je da Unija ima isključivu nadležnost u području očuvanja morskih bioloških resursa. Iako će države članice moći poduzeti potrebne mjere na nacionalnoj razini za provedbu svojih nacionalnih planova obnove za druge ekosustave, to će rijetko biti moguće za morske ekosustave.

Komisija je odlučila donošenje mjera obnove temeljiti na postojećim alatima ZRP-a, posebno na člancima 11. i 18. osnovne uredbe o ZRP-u (Uredba (EU) br. 1380/2013).

Mehanizmi uspostavljeni u okviru ZRP-a znače da se svaka država članica koja ima interes za upravljanje ribarstvenim aktivnostima na koje se odnosi mjera očuvanja mora složiti s tom mjerom. Taj zahtjev za jednoglasnošću komplicira donošenje potrebnih mjera. Europski revizorski sud utvrdio je 2020. da je u sedam godina taj postupak bio uspješan samo u vrlo ograničenom broju slučajeva.

Stoga postoji stvarna opasnost da ih države članice koje su uvrstile mjere očuvanja u svoje nacionalne planove obnove neće moći provesti ako im se druga država članica usprotivi. Mjere potrebne za postizanje ciljeva utvrđenih u uredbi mogle bi se blokirati.

Kako bi se to izbjeglo, države članice trebalo bi poticati na suradnju u pripremi nacionalnih planova obnove. Države članice također bi trebale moći podnijeti zajedničke preporuke istodobno s nacrtom plana obnove. Nakon donošenja konačnog plana obnove državama članicama trebalo bi odrediti rok od 12 mjeseci za podnošenje zajedničkih preporuka ako one već nisu dostavljene. Naposljetku, u slučaju blokade Komisija bi trebala moći primijeniti hitni postupak predviđen osnovnom uredbom o ZRP-u.

Vrste čije je stanište potrebno obnoviti

Popis vrsta čije je stanište potrebno obnoviti (Prilog 3.) sadržava oko 20 vrsta i niz nedostataka. Izvjestiteljica smatra da bi popis trebalo proširiti kako bi obuhvatio te dodatne vrste dodavanjem

vrsta koje su klasificirane kao kritično ugrožene ili ugrožene prema kategorijama IUCN-a, kao i komercijalnih vrsta čija bi obnova staništa poboljšala stanje njihovih stokova i dugoročno koristila ribarima.

Transparentnost i sudjelovanje dionika

Uspješna provedba ove Uredbe uvelike će ovisiti o predanosti lokalnih zajednica obnovi morskih ekosustava, što uključuje i ribare. Izvjestiteljica smatra da bi trebalo ojačati odredbe o savjetovanju s dionicima i transparentnosti sadržane u Prijedlogu uredbe. Poželjno je i češće ažuriranje nacionalnih planova obnove kako bi se što prije mogli uzeti u obzir dostupni podaci i procjene.

Odbor za ribarstvo poziva Odbor za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane da kao nadležni odbor predloži odbacivanje Prijedloga uredbe Europske komisije.

POSTUPAK U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

Naslov	Obnova prirode
Referentni dokumenti	COM(2022)0304 – C9-0208/2022 – 2022/0195(COD)
Nadležni odbor Datum objave na plenarnoj sjednici	ENVI 4.7.2022
Odbori koji su dali mišljenje Datum objave na plenarnoj sjednici	PECH 4.7.2022
Pridruženi odbori - datum objave na plenarnoj sjednici	24.11.2022
Izvjestitelj(ica) za mišljenje Datum imenovanja	Caroline Roose 15.9.2022
Razmatranje u odboru	30.11.2022 24.1.2023
Datum usvajanja	24.5.2023
Rezultat konačnog glasovanja	+: 15 –: 13 0: 0
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Clara Aguilera, João Albuquerque, Pietro Bartolo, François-Xavier Bellamy, Isabel Carvalhais, Maria da Graça Carvalho, Asger Christensen, Rosa D'Amato, Francisco Guerreiro, Niclas Herbst, Jan Huitema, France Jamet, Predrag Fred Matić, Caroline Roose, Bert-Jan Ruissen, Marc Tarabella
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Martin Hlaváček, Ska Keller, Gabriel Mato, Raffaele Stancanelli, Lucia Vuolo, Stéphanie Yon-Courtin
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 209. st. 7.	Pablo Arias Echeverría, Anna-Michelle Asimakopoulou, Marco Campomenosi, Clare Daly, Gilles Lebreton, Mick Wallace

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

15	+
ECR	Bert-Jan Ruissen, Raffaele Stancanelli
ID	Marco Campomenosi, France Jamet, Gilles Lebreton
PPE	Pablo Arias Echeverría, Anna-Michelle Asimakopoulou, François-Xavier Bellamy, Maria da Graça Carvalho, Niclas Herbst, Gabriel Mato, Lucia Vuolo
Renew	Asger Christensen, Martin Hlaváček, Jan Huitema

13	-
NI	Marc Tarabella
Renew	Stéphanie Yon-Courtin
S&D	Clara Aguilera, João Albuquerque, Pietro Bartolo, Isabel Carvalhais, Predrag Fred Matić
The Left	Clare Daly, Mick Wallace
Verts/ALE	Rosa D'Amato, Francisco Guerreiro, Ska Keller, Caroline Roose

0	0

Korišteni znakovi:
+ : za
- : protiv
0 : suzdržani